

Znak: WZPS-3.431.1.17.2024.MW

Szczecin, 4 listopada 2024 r.

Pani
Ewa Rozkrut
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Moryniu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.) zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 27 - 30 marca 2023 r. kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały zawarte w protokole kontroli z dnia 9 sierpnia 2024 r., który został podpisany przez Panią bez zastrzeżeń dnia 21 sierpnia 2024 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W okresie poddanym kontroli Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu funkcjonował w oparciu o Statut Ośrodka oraz Regulamin organizacyjny. W trakcie kontroli Kierownik Ośrodka została poinformowana o konieczności zaktualizowania części Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka do obowiązujących przepisów ustawy o pomocy społecznej – obszar szczegółowy opisany na str. 3 protokołu pokontrolnego. Nie wniesiono uwag do Statutu Ośrodka.

Kierownik Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadali wymagane przepisami ustawy o pomocy społecznej kwalifikacje. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych był zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie Gmina Moryń posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, przyjętą Uchwałą Nr XVII/150/2021 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2021-2026. Nie wniesiono uwag do dokumentu. Gmina Moryń przygotowała wskazaną w art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 r. Dokument został przedłożony Radzie Miejskiej w Moryniu w ustawowym terminie. Dokument nie zawierał wniosków końcowych. W trakcie kontroli poinformowano Kierownika Ośrodka o konieczności formułowania w ww. dokumencie wniosków końcowych. Sporządzona już po zakończeniu kontroli Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022 zawierała wnioski końcowe. W okresie podlegającym kontroli Kierownik Ośrodka nie przedstawiła Radzie Miejskiej w Moryniu potrzeb w zakresie pomocy społecznej, o których mowa w art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej (protokół – str. 5 – 6).

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie tymczasowego schronienia. Zgodnie z art. 48a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, w schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Biorąc pod uwagę zamknięty katalog form, poprzez które gmina udziela schronienia, każda gmina powinna realizować ww. zadanie własne poprzez każdą z tych form schronienia. Kontrola wykazała, że Gmina Moryń nie zapewniała miejsc schronienia tymczasowego w formie noclegowni i ogrzewalni. Ponadto, Gmina Moryń zgłosiła miejsca, w których udzielała tymczasowego schronienia do Rejestru miejsc, w których gminy województwa zachodniopomorskiego udzielają tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach po terminie określonym w ustawie o pomocy społecznej. Jest to naruszenie art. 48a ust. 11c ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z obowiązującym podczas kontroli brzmieniem art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należało sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie. W trakcie kontroli ustalono, że sprawozdania resortowe z zakresu pomocy społecznej były sporządzane i przekazywane terminowo, za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej.

W okresie objętym kontrolą Gmina zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi. W kontrolowanym okresie 6 osób z terenu Gminy uczęszczało na zajęcia Warsztatów Terapii Zajęciowej w Goszkowie. Ponadto, Ośrodek kierował osoby z zaburzeniami psychicznymi do

odpowiedniego typu domu pomocy społecznej. Mieszkańcy gminy mogli skorzystać z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego i terapeutycznego, co szczegółowo zostało opisane w protokole na str. 7.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (w okresie podlegającym kontroli były to mieszkania chronione). Ustalono, że gmina Moryń nie prowadziła mieszkań treningowych i wspomaganych – obszar opisany na str. 7 – 8 protokołu.

W oparciu o przedłożone do analizy dokumenty ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu realizował zadania z zakresu pomocy społecznej poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej oraz świadczenie pracy socjalnej, jednak w toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości.

Wszystkie skontrolowane decyzje administracyjne przyznające świadczenia z pomocy społecznej zawierały błędne oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne. Poinformowano Kierownika, że prawidłowym oznaczeniem organu wydającego decyzje administracyjne, w przypadku gminy Moryń, jest Burmistrz Morynia, co zostało wskazane na str. 10 protokołu.

W kontrolowanych sprawach dotyczących przyznania zasiłku stałego, zakończonych decyzjami wskazanymi w pkt 2, 3 na str. 10 protokołu zrealizowano nieprawomocne decyzje, co jest sprzeczne z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego.

W sprawach dotyczących przyznania zasiłku okresowego, stwierdzono, że świadczenie zostało przyznane na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb zgłoszonych we wniosku. Osobom ubiegającym się o pomoc społeczną, na konkretnie zgłoszone potrzeby, przyznano zasiłek okresowy. W sprawie zakończonej decyzją nr OPS.4003-6-6/23 strona oczekiwała pomocy na zakup żywności i leków. Został przyznany tylko zasiłek okresowy. Nie odniesiono się do zgłoszonych potrzeb, nie została wydana żadna decyzja administracyjna w przedmiocie zasiłku celowego na zakup żywności i leków. W sprawie rozstrzygniętej decyzją nr OPS.4003-8-16/23 strona oczekiwała pomocy na zakup żywności i opłaty. Na zgłoszone potrzeby został przyznany zasiłek okresowy na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb, w tym zakup żywności i opłaty. Odrębną decyzją administracyjną przyznano świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Nie odniesiono się do prośby dotyczącej pomocy finansowej na opłaty. Na konkretnie zgłoszone potrzeby powinien być przyznany zasiłek celowy, a nie zasiłek okresowy. Pracownik socjalny nie odniósł się do zgłoszonych potrzeb i nie została wydana decyzja

administracyjna w przedmiocie przyznania lub odmowy zasiłku celowego.

Kontrola wykazała, że w uzasadnieniu decyzji przyznających zasiłek okresowy błędnie uzasadniono stronie wysokość przyznanego świadczenia, co szczegółowo zostało wyjaśnione na str. 12 protokołu. W kwestionariuszach wywiadów środowiskowych, w sprawach zakończonych decyzjami wskazanymi w pkt 1, 2 na str. 11 protokołu stwierdzono, że pracownik socjalny nie sformułował wniosków, o których mowa w rozporządzeniu o wywiadzie środowiskowym. § 4 rozporządzenia wskazuje, że w ramach przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje analizy i diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z nich wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy.

W trakcie kontroli ustalono, że na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych był przyznawany zasiłek celowy. Decyzja nr OPS.4005-12-9/23 została zrealizowana przed uprawomocnieniem się. Pozostałe decyzje administracyjne w przedmiocie zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego zostały zrealizowane po uprawomocnieniu się. W kwestionariuszu wywiadu ww. sprawy, w części dotyczącej innych form wsparcia zawarto informację dotyczącą przeprowadzonej przez pracownika socjalnego rozmowy wspierająco-motywującej. Z analizy kwestionariusza wywiadu nie wynika powód udzielenia wsparcia osobie ubiegającej się o pomoc społeczną. W trakcie kontroli poinformowano Kierownika o konieczności rzetelnego dokumentowania przez pracownika socjalnego, wszystkich ustaleń dokonanych w trakcie wywiadu. Pracownik socjalny nie sformułował wniosków będących podstawą planowania pomocy.

Część decyzji administracyjnych przyznających świadczenia pieniężne i niepieniężne w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” zostały zrealizowane przed uprawomocnieniem się. Były to decyzje wskazane w pkt: 1, 3, 6, 14, 15 na str. 16 protokołu.

W kontrolowanym okresie w Gminie Moryń były realizowane usługi opiekuńcze. Nie świadczone specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Kierownik Ośrodka poinformowała, że nie było zapotrzebowania na tę formę pomocy. Sposób realizacji usług opiekuńczych w kontrolowanym okresie regulowała stosowna uchwała Rady Miejskiej. W wyniku kontroli ustalono, że decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie usług opiekuńczych, w podstawie prawnej zawierały jednocześnie art. 50 ust.1 i ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W zależności od sytuacji rodzinnej, podstawą prawną do przyznania usług opiekuńczych może być art. 50 ust. 1 lub art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto, decyzje wskazane w pkt 1, 3-5 nie określały miejsca świadczenia usług opiekuńczych, co stanowi naruszenie art. 50 ust. 5 ustawy. Decyzje nr OPS.5000-12-13/22 oraz

nr OPS.5000-13-15/33 zostały wykonane przed uprawomocnieniem się.

W kontrolowanym okresie Gmina Moryń ponosiła odpłatność za pobyt 10 osób w domach pomocy społecznej. W jednej z kontrolowanych spraw - OPS.4001-8-9/22 z dnia 12 maja 2022 r., nie został ustalony typ domu, do którego należało skierować osobę wymagającą całodobowej opieki, co stanowi naruszenie art. 54 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli Kierownik OPS została pouczona o konieczności przestrzegania przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej w zakresie dotyczącym kierowania do domów pomocy społecznej. Z uwagi na pojedynczy charakter opisanej sprawy odstępuję od wydania zalecenia pokontrolnego.

Decyzje administracyjne przyznające pomoc w formie schronienia zostały zrealizowane przed uprawomocnieniem się.

W kontrolowanym okresie zostały zorganizowane 2 pochówki. W okresie podlegającym kontroli Gmina Moryń nie posiadała uchwały rady miejskiej ustalającej sposób sprawienia pogrzebu. Odpowiednia uchwała została podjęta po zakończeniu kontroli.

W kontrolowanym okresie 1 osobie udzielono pomocy w wyniku zdarzenia losowego. Postępowanie administracyjne zostało utrwalone na nieprawidłowym kwestionariuszu wywiadu środowiskowego.

W okresie podlegającym kontroli Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu realizował pracę socjalną, również w oparciu o kontrakt socjalny. Podejmowane działania przez pracowników socjalnych były rzetelnie dokumentowane. W kontraktach socjalnych poddanych kontroli cel główny oraz cele szczegółowe zostały sformułowane w taki sposób, że wskazywały działania niezbędne do podjęcia przez osobę znajdującą się w trudnej sytuacji. Wskazane działania zostały ponownie powtórzone w części dotyczącej działań osoby objętej kontraktem socjalnym. W kontrolowanych kontraktach socjalnych prawidłowo zdefiniowany cel to poprawa sytuacji materialnej. W trakcie kontroli, udzielono Kierownikowi OPS instruktażu w zakresie określania celów ogólnych i szczegółowych w kontraktach socjalnych.

Za stwierdzone w niniejszym wystąpieniu uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialna była osoba, która zajmowała stanowisko Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

jako zalecenia zwykłe:

w obszarze procedur:

1. podjąć działania zapewniające udzielanie tymczasowego schronienia zgodnie z art. 48a ust 1 oraz art. 48a ust. 4, w związku z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej;
2. zgłaszać wszelkie zmiany danych objętych rejestrem miejsc, w których Gmina udziela tymczasowego schronienia, w terminie określonym w art. 48a ust.11c ustawy o pomocy społecznej;
3. przedstawiać radzie miejskiej, potrzeby z zakresu pomocy społecznej, zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej;
4. podjąć działania pozwalające na umożliwienie udzielania wsparcia w mieszkaniu treningowym lub wspomagającym, osobom wymienionym w art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 tej ustawy;
5. stosować cz. VII kwestionariusza rodzinnego wywiadu środowiskowego, w przypadku ubiegania się o pomoc społeczną przez rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego;

w obszarze wydawanych decyzji:

1. realizować decyzje administracyjne zgodnie z art. 130 k.p.a.;
2. w wydawanych decyzjach administracyjnych w sprawie usług opiekuńczych, w podstawie prawnej wskazywać art. 50 ust. 1 lub art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, w zależności od sytuacji rodzinnej osoby ubiegającej się o pomoc w formie usług opiekuńczych oraz wskazywać miejsce świadczenia usług opiekuńczych, zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej;
3. przyznawać zasiłek okresowy zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej;

jako zalecenie znaczące:

w obszarze pomocy dla klienta:

1. wydawać decyzje administracyjne odnoszące się do zgłaszanych potrzeb osób i rodzin ubiegających się o pomoc społeczną;
2. formułować, przez pracowników socjalnych, wnioski wynikające z dokonanej analizy i diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny, stanowiące podstawę planowania pomocy, zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych
zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z upoważnienia Wojewody zachodniopomorskiego

Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Na oryginale właściwy podpis

Do wiadomości:
Burmistrz Morynia
Pan Sławomir Jasek